

inzerati se sprejemajo in velja
za opna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat.

12 " " " " " " " " " "

15 " " " " " " " " " "

Pri večkratnem tiskanju se
da primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejetna opravilству
(administraciji) in ekspedicijski na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.

za pol leta . . . 5 " — "

za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.

za pol leta . . . 4 " 20 "

za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice

št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in

sicer v torek, četrtek in soboto.

Zemljišni davek.

Pogledom prvotnega načrta računala je vlada po novi vcenitvi na 40 milijonov gruntnega davka. Z ozirom na vsestranske pritožbe in z ozirom na res težavno stanje kmečkega stanu odjenjala pa je vlada sama za poltretji milijon, in zahteva le še 37 $\frac{1}{2}$ milijonov, tako da gruntni davek ne bo v obče nič povišan, ampak za nekatere dežele še znižan, tako za Kranjsko in za Češko za Dalmacijo in Primorje, ker so te dežele do zdaj preveč plačevale. Zvišal se bo davek samo za nekatere posestnike v nemških deželah in v Galiciji. V nemških deželah, v gorenji in dolnji Avstriji v severni Štajerski in na Tirolskem so namreč od zadnje vcenitve iz mnogih pašnikov in sploh neobdelanih kosov zemlje naredili lepe njive in travnike, pa se zdaj branijo od njih davek plačati. V Galiciji pa je bilo prej mnogo zemlje čisto nezmerjene in nezadavkane, toraj se tudi tej deželi ne godi nobena krivica, ako bo zdaj primorana, plačati davek tudi od te do zdaj davka proste zemlje. Pa tudi tem deželah je vlada povišani davek tako olajšala, da ga skoraj čutile ne bodo. Za prvo leto plačajo namreč samo za 10 odstotkov več, potem pa v desetih letih vsako leto eno desetinko od tiste svote več, kar znaša povišanje nad 10 odstotkov. Da je vlada pri celi svoti toliko odjenjala in da je potem prizadetim še take olajšave dala, to kaže jasno dovolj, da ima vlada srce za kmeta, več srca, ko ga je imela ktera si boji avstrijska vlada pred njo. Pomisliti pa je še treba, da je tistim, ki se

jim je davek povišal, še zmirom dovoljerno, pritožiti se, in ako bo njih pritožba opravljena, se bo tudi uslišala. Zdaj bo menda tista agitacija zoper vlado menda vendar penehalo tudi na Štajarskem in gorenjem Avstrijskem; vlada je s svojim dobrohotnim predlogom pokazala dejansko sočutje za kmetovalce, ter je kmetom ravno v tej zadevi dobroto učinila, kjer so liberalci dolžili jo krivičnosti do nemških poljedelcev. Nemško-liberalni agitatorji so osramoteni, saj če bi nemški kmet stvar dobro premislil, moral bi priznati, da bi liberalna vlada nikoli ne bila še toliko ne storila za kmetovalce.

Liberalci so zopet za ego nado ogoljufani; mislili so namreč, da bo vprašanje gruntnega davka razdvojilo desnico državnega zbora, ter vlado spravilo v take zadrege, da bo morala odstopiti. Zdaj se pa tega ni več bati. Nekateri nemško-konservativni poslanci bodo morda sicer glasovali zoper postavo, ali pa se glasovanja zdržali; nasprotno je pa že gotovo, da tudi ustavoverci ne bodo složno glasovali, ampak njih velik del posebno tajčpemski liberalci bodo primorani, glasovati za postavo, ker bodo s tem svojim volilcem precejšno svoto gruntnega davka odbili, in ni misliti, da bi imeli pogum, glasovati proti koristi svojih volilcev. Nezaslišano bi bilo, da bi tajčpemski poslanci zamogli zavleči ali zavreči novo vcentev, ki nekaterim njihovim okrajem donaša 47 odstotkov zmanjšane davka.

Stvar, ki bi imela biti po mislih liberalcev smrtni udarec za vlado in desnico državnega

zbora, preobrnila se bo tako v veliko zmago naše stranke in vlade.

Z veseljem pozdravljamo vladno predlogo, ter vladi častitamo, da se je začela ozirati na žalostno stanje kmečkega stanu, da je spoznala, da se kmetom ne smejo nakladati več bremena, kakor jih že nosijo. Ta poltretji milijon, ki ga je državna blagajnica zgubila pri gruntnem davku, hoče namreč vlada pri borznem davku pridobiti. Naložila bo davek na borzo, na spekulativni kapital, ki do zdaj ni bil zadavkan. Tako je prav. Pa vlada naj gre še dalje in naj uvede davek na premoženje. Znano je namreč, da je mnogo premožnih ljudi, ki imajo tisoče po hranilnicah, pa nobenega davka ne plačujejo, ker si nečejo kupiti ne hiše, ne zemljišča, ampak samo brez dela in brez nevarnosti od obresti živé, pa so vsacega davka prosti. Taki bi lahko davek plačevali, in kar bi se tu dobilo, za toliko bi se lahko kje drugje davek ponižal, kjer ga ljudje bolj težko nosijo.

Tako je na pr. časnikarski davek zares velikansk in krivičen. Časnik, ki ima 1000 naročnikov, pa vsak dan izhaja, plačuje vsak dan 1000 krajcarjev, to je 10 gl. davka, to je v letu 3000 gl. Če pomislimo, da tak časnik komaj 2000 dobička donasa, 3000 pa davka plačuje potem bomo morali priznati, da je to zares velikansk davek, ki zavira duševni napredek manjših narodov, kjer časniki nemajo mnogo naročnikov. Drug hud in dostikrat zares krvav davek so koleki ali štempeljni. Mislimo si one reveže, ki so brez vsake službe, pa morajo vselej, kedar za kako službo pro-

Od mesa h kruhu.

Mnogo je dandanes ljudi med izobraženimi in na pol izobraženimi, ki se posebno malo brigajo za govore cerkvene; žalibog, da se prikazuje ta grda navada v vedno večem številu tudi med prostim ljudstvom.

Kmet Vrana imel je posestvo, s katerim je preživel brez posebnega truda družino svojo. On bil je v mladih letih tudi dijak, s ker mu to ni neslo, zamenjal je pero s plugom in bičem. Navadil se je življenja v mestu, ktero je tudi nadaljeval v življenju kmečkem. V nedeljah in praznikih, ko so drugi pridno hodili v cerkev, zahajal je na polje ali v log, rekoč, da tudi on je v velikem svetišči božjem proste natore, kjer vse oznanja slavo božjo. V postnih dneh ni se Vrana brigal mnogo, ali je jedel meso ali kaj drugega. Jednako drugim omikanim govoril je o takih prilikah: „ne to, kar gre v usta, marveč, kar prihaja iz ust, oskrunja človeka.“ Da se s tako razlago ne vjema prepoved božja v raji „ne jesti od drevesa jima prepovedanega“, tega ni vedel naš izobraženec. Se ve da je Vrana, kakor jasna glava, moral brati tudi časnike, oskrboval se je le s svobodomiselnimi; iz teh virov zajemajoč bil je znamenit politikar — v gostilnici pri polni kupi rujnega vina. No, z vednostjo svojo je tako očaral sosede, da so si ga izvolili ključarja.

majoč bil je znamenit politikar — v gostilnici pri polni kupi rujnega vina. No, z vednostjo svojo je tako očaral sosede, da so si ga izvolili ključarja.

V praznik Marijnega vnebovzeta bila je v ondotni fari slovesnost cerkvena; med drugimi povabi župnik h kosilu tudi Vrana, ključarja. Slučajno bil je ta dan petek; zato so bila pri kosilu le postna jedila. Vrana ni bil prijatelj takim jedem, zato se je proti sosedu pritoževal tako glasno, da ga je moral slišati tudi župnik. S prva ni hotel žaliti župnika gosta svojega, a ker so se opazke le ponavljale, reče slednjič župnik Vrani: „Dovolite, gospod Vrana, shšal sem čestokrat, da Bog tacega, ki se neče zdržati v postnih dneh mesnih jedi, odstavi tudi od kruha.“ Vse je bilo t.ho, in med prvimi gosti, ki so odšli, bil je Vrana.

Minulo je nekaj let; kljub vsej premetenosti Vranovej šlo je gospodarstvo njegovo rakovo pot. Par slabih letin, in revščina bila je v fari velika. Bogat plemenitaž, patron ondotne fare, dajal je mnogo darov župniku, ki jih je po previdnosti razdeljeval siromakom. Tudi naš Vrana trpel je pomanjkanje, a vedno je to zakrival. Le bistremu očesu župnikovemu ni ušla ta sprememba. Nekega večera sedi

župnik pri svojih knjigah, kar potrka nekdo na vrata. Župnik odpre vrata in Vrana vstopi. Govori o tem in onem, videlo se je, da mu teži nekaj srce, česar ne more povedati tako lahko; proti koncu vendar pravi, ko bi mu mogel župnik posoditi pol mere žita. „Kaj, pol mere žita?“ začudi se župnik. „Da, prosim, da mi posodite, ker nimam doma ne kruha ne denarja, da bi ga kupil. Bog me je kaznoval. Sto in stokrat spominjal sem se vaših besed, in zdaj so se do cela vresničile. Obilne solze kazale so, da so besede njegove trpka resnica. „Če je tako mišljenje vaše, vam rad dam celo mero žita“, pravi župnik.

Dolgo sta sedela še skupaj in vesel bil je Vrana, da je našel srce, ki je njemu enako čutilo bedo in tugo. Bogat sicer ni postal Vrana, a bil je odslej vnet katoličan, kreposten mož.

(„Hlas“.)

Slovstvo.

Istorija slavjanskih literatur — imenuje se velevažna knjiga, ktero sta spisala prvič l. 1865 v Petrogradu ruska učenjaka A. N. Pypin in V. D. Spasovič in ktero sta vnovič predelano in dopolnjeno doslej v dveh

sijo, po 50 kr. koleka na prošnjo pritisniti. Za vsako službo se jih oglasi 20, 30, tudi 50 prosilcev; dobiti jo zamore le eden, tedaj jih je 49 zastoj prosilo, vlada je sicer na boljsem za 25 gl., pa kako krvavi so ti goldinarji od prosilcev, ki morda še jesti kaj nemajo, in s morda z največo težavo teh 50 kr. za kolek vkup priberačeli! Nasprotno pa človek, ki ima 40.000 gl. v hranilnici in viece 1600 gl. obresti od njih, ne plača nobenega krajcarja davka. Ali je to pravična razdelitev davka? Naš č. poslanec V. Pfeifer, ki je že mnogo gospodarskih krivic in napak razkril v državnem zboru, naj bi se tudi tega predmeta enkrat lotil, in gotov naj bode občne zahvale. Od našega č. poslanca Kluna pa pričakujemo, da se bo krepko potegnil za odpravo časnikarskega koleka, ker je on ud dotičnega odseka in mu je znano, kakovo mnenje da o tem predmetu prevladuje.

Počasi bo že šlo, saj vidimo, da ima vlada poštene namere, in že iz njenega načrta za gruntni davek vidimo, da ona neče enostransko skrbeti za giblivi kapital, kakor se je godilo pod prejšnmi vladami, ampak da ima srce in voljo, pomagati tam, kjer je pomoč najbolj potrebna.

Politični pregled.

V Ljubljani 16. februarja.
Avstrijske dežele.

Odsek za jezikovno postavo je imel jako viharno sejo. Nemški poslanec Herbst, Chlumetzky in Scharschmid so namreč grajali ministerski ukaz zaradi ravnopravnosti češkega jezika, ter odrekli Čehom pravico do ravnopravnosti, ob enem pa zahtevali, da mora postati nemščina uradni jezik za celo cesarstvo. Rieger in Trojan sta v imenu Čehov jako srdito odgovarjala, in Rieger je rekel, da bodo Čehi vsaki vladi zoperstavljali se, ktera ne bo spoštovala češkega jezika. Pred bitko na Beli gori bil je na českem samem češki jezik uradni, zdaj so pa priseljeni Nemci že tako predrzni, da hočejo češki jezik iz češkega kraljestva čisto pregnati. Ko je Rieger Herbstu še rekel, da on govori čez nemško mejo, nadejajoč se od tam podpore, bili so

ustavoverci tako razkačeni, da so sejo zapustili. Tudi slovenski jezik je prišel v razgovor, nemški poslanci so se namreč po pravici čudili, zakaj da se ravnopravnost jezikov ni raztegnila tudi na druge dežele, kakor na Štajarsko in Kranjsko. Minister Pražak pa je odgovoril, da se tukaj potreba slovenskega uradovanja menda ne čuti tako živo, ker dohaja le malo pritožb zoper nemško uradovanje. Kedar se bodo pa pritožbe množile, bo vlada tudi tukaj svojo dolžnost storila. S tem nam je minister pač jasno dovolj pokazal, da smo sami krivi, če se nam pravica ne dá, ker je niti ne zahtevamo, ker se čez krivico ne pritožimo. To smo tudi mi vedno trdili. Pritožbe v naših časnikih ne pridejo ministrom do ušes. Ali se bomo kedaj zdramili in začeli bolj glasno vpiti? Minister sam nam kaže to pot kot najboljo za dosego ravnopravnosti, zakaj je ne nastopimo?

Poslanec Pitey je rekel potem, da bi bil tak ukaz zaradi ravnopravnosti tudi za Bukovino jako potreben. Slovenski poslanec dr. Tonkli pa je podpiral Piteya in rekel, da je silna potreba, urediti jezikovno vprašanje tudi po uradnih na Goriškem in na Štajarskem. Radovedni smo, ali se bo vlada kaj ozirala na to izjavo, ali ne. Nam se zdi, da je Tonkli prepohlevno govoril, ako bi bil ropotal, kakor Rieger, in kakor ima polno opravičenost zato gledé na velike krivice, ki jih trpimo, potem bi bilo morda že kaj izdalo.

Vnanje države.

Nemški državni zbor se je odprl s prestolnim govorom, v katerem cesar zagotavlja, da je z vsemi sosedi v prijaznih razmerah (?), in da so velevlasti edine v želji po ohranjenju svetnega miru.

Rusi so generalu Skobelevu poslali pomoči, in on ne bo ostal v Geok-Tepe, ampak naprej marširal proti Mervu, da sovražno moč popolnem zdrobi.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 15. febr. (Razne zadeve.) Boj za slovenske šole se tje na Dunaji vnovič pričel — pač ne še v zbornici, ampak

v odseku —, vendar je to, kar z Dunaja zveemo, malo tolažljivo; vidi se, da se vlada, ali marveč v njenem imenu minister Konrad, na v-e kriplje brani slovenskih šol. Tukaj smo zvedeli, da je vlada res naročila sedanjim šolskim načelnikom, do jeseni tega leta podati jej primerne predloge, če je res treba v srednjih šolah in na učiteljski pripravnici razširiti pouk v slovenščini in kako bi se to storiti dalo; ali kaj imamo pričakovati ugodnega, če bodo na taka vprašanja odgovarjali Pirker, Gariboldi, Horvat ali celo Linhart? Že naprej vemo odgovor, namreč, da ima slovenski jezik po teh šolah še več ko preveč pravice, da bi bilo vsako razširjenje tega poduka odveč in še celo škodljivo splošnemu napredovanju; morda bo nasvêt še tak, naj se slovenski jezik potisne še bolj v kot, kakor je že. Minister se bo na taka poročila „strokovnjakov“ in šolskih glav opiral in tako bo vse pri starem, če ne še slabše. Vsak pravičen človek pa bo vedel, koliko vrednosti bodo take poizvedbe ministerske imele, dokler ne bodo odstranjeni od šolstva najhujši nasprotniki naroda in jezika našega in zagrizeni ponemčevalci, ter ne nadomeščeni s pravimi šolskimi možmi, katerim je res prava omika in izobraženje šolske mladine pri srcu in ki vedo, koliko temu škoduje in šolski poduk ovira ravno sedanje posilno ponemčevanje. Od takih mož, katerih imamo — hvala Bogu — že lepo število, a ne na pravih mestih, bi utegnilo ministerstvo zvedeti resnico, ne pa od Pirkerjev, Linhartov, Zim, Gariboldijev itd. Nadjamo se, da bodo vrli naši poslanci o svojem času dosedanja pozvedovanja ministrov tudi na pravo rešeto dali. —

Druga zadeva, ki zdaj po Ljubljani in gotovo tudi drugje, kjer se je zvedela, veliko hrupa dela in strmenja zbuja, je Vesteneckov junaški čin v Litiji 6. t. m. Slišalo se je o tem tu že onega tedna prve dni, pa le bolj med znanci, javno ni upal nihče pripovedovati, ker je bilo vendar preveč neverjetno, vsak je rekel, da si je to reč kdo za predpust izmislil. Da bo šel c. kr. okrajni glavar, bodi si tudi le vitez Fränzl Vesteneck, med 11. in 12. uro ponoči, ko navadno duhovi in strahovi okoli hodijo, na čelu pijane družbe komu okna

delih l. 1879–1880 dala na svetlobo, in katero so koj prestavljati jeli v besedo nemško, češko in francosko. Prvi del ima v sebi po splošnem predgovoru o slovanskih rodovih, njihovem številu in jeziku v raznih narečjih, o zgodovini in vzajemnosti slovanski, o krščanstvu in po njem vzročenem pismenstvu, o abecedi ali azbukih in o književnem jeziku — literaturo Bolgarov, Srbov in Hrvatov, Slovencev, pa Južnorusov. Ta I. del je v nemščini „Geschichte der Slavischen Literaturen“ prišel l. 1880 na svetlo v Lipskem, preložil Traugott Pech, založil pa knjigar F. A. Brockhaus v 8° X. 586, ter stane po bukvarnah 6 gl. 60 sold. Drugi del obsega literaturo Poljakov, katero je spisal Spasovič, Čehov in Slovakov, pa severnih Srbov, nekaj besed o vzbujenju Slovanov, nekaj pristikov in popravkov, pa imenik k obema deloma. Ta se vže tudi prelaga v nemščino. Tretji del prinese zgodovino literature Velkoruske.

Imenitna knjiga ta je oveselila učenjake vže v prvem, kaj še le v drugem bolj dovršenem izdauji. Ni še dolgo, kar se je jela vzbujati vzajemnost slovanska, in tako delo jo mnogotero pospešuje in vzlasti tujcem kaže v

celoti narod slovanski. Radi pripoznavamo, da je oménjena Istorija slavjanskih literatur nekdanjo bolj bio- in bibliografično Šafaříkovo bistveno prekosila in dopolnila, in to v političnem pa v kulturhistoričnem oziru; vendar je vzajemno tako delo jako težko. Kakor je Kopitar zahteval, da morajo posamni rodovi slovanski poprej imeti svoje zanesljive slovnice, da se more po njih sestaviti vzajemna ali primerjajoča slovnica slovanska; tako je živo treba, da imajo svoje književne povestnice ali istorije svojih posebnih literatur, da spiše se dobra vzajemna ali vseslovanska. Tega pa doslej še ni; torej mora kolikor toliko prenačljena biti i pričujoča, in v istini bode javljane kateri rod slovanski, razun Rusov, popolnoma zadovoljen s svojo lastno literarno zgodovino v sloveči knjigi Pypinovi.

Prednost pričujoče knjige je, da kaže Slovane vse skupej — po Budiloviču l. 1875 šteje se jih 90.365.000 — in vsako pleme posebej, pa v zvezi z drugimi napredujočimi narodi. Velika zasluga je v tem, da povsod našteva na tanko vire, iz katerih je istorija zajeta. O narečjih pa o azbukah slovanskih je marsikaj še negotovo in nedognano; o prvem književnem jeziku in o njega domovini se

vsi še ne vjemajo. — Zakaj so Bolgari dokaj obširno v prvem poglavju posebej opisani, v drugem pa pod naslovom Jugoslovani (Die Süd-Slaven) ločeni Srbi in Hrvatje pa Slovenci? Malorusi so akademiku Pypinu le Jugo- ali Južnorusi (Die Süd-russen) in te opisuje posebej v Rusiji in avstrijski Galiciji in Ogerski. Na svršetku vsakteremu opisovanju je beseda o narodnem pesništvu; bolje bi se podala menda v začetku, ker po njem se naravno razvija in narašča drugo slovstvo. Razprava o Srbih in Hrvatih je prvim vgodniša; protestantovska in ilirska doba premalo občna z ozirom na Jugoslovane. Slovenska literatura obsega v prevodu samo str. 369 do 395. Sostavljena je največ po spisih V. Klunovih in J. Macunovih, kateri so pa oboji jako vrcéasti. Kakor v vsej istoriji — se vzlasti v slovenski čuti enostransko versko stališče (pravoslavno). Neko zadovoljanje vživa Slovenec v tem, da sta dokaj omenljivo proti koncu opisana veljaka slovenska Kopitar in Miklošič (cf. Kopitarjeva Spomenica l. 1880). Tudi literatura Maloruska se ne da ločiti ali omejevati po deželah ali državah. To se opazuje skoro pri vseh plemenih. Vendar je nakopičenega blaga vsem

pobijati, tega vendar ni mogel noben količkaj misleč človek verjeti! Še le ko je v „Triübni“ in „Vaterland“ bila poločna dogodba nadrobno popisana in v pritožbi do deželne vlade kranjske z županovim pečatom potrjena, smo jo verjeli in zdaj so se začeli javno razgovarjati o nji ter letele so strašno hude besede na Vestenecka, ki je kranjsko deželo v tako slabo ime spravil. Kak hrup bo moral zdaj biti po vseh nemških časnikih, kako bodo padli zopet po ubogi kranjski deželi, kako jo bodo psovali češ: „da se mirni popotniki napadajo po surovih kmetiških pobalinah, da je zmiraj slišati v pretepih in pobojih med mladim in starim kmetiškim ljudstvom, to je že znano, temu se ni več čuditi; ali da take surovosti v tej divji deželi zdaj uganjajo že c. kr. okrajni glavarji in njihova družba — kakor se je ravno v Litiji zgodilo, to je pa tako nezasišans, tako strašna dogodba, da človeku, ko jo čuje in zve, da je resnična, kar možgani zastanejo. Gotovo tista lepa družba sedi že davno pod ključem, pa tudi kranjsko deželo bo treba dati v izjemni stan.“

Tako smo mislili, da bo, ter komaj čakali liberalnih in judovskih nemških časnikov, katerim mora biti to prav mastna kost, da jo ogledajo od vseh strani. Aliglej! časniki so prišli, prebiral si jih nadrobno, iskal dopisov, debelih telegramov, pa našel nisi nič, prav nič, ne ene vrstice, kakor da bi se ne bilo prav nič zgodilo v Litiji. In vendar bi se bila ta krasna dogodba razviti dala na dolge kose, ogledati in obdelati od vseh strani veliko bolje, ko n. pr. medvodska ali katera koli druga, katero so raztezali z velikanskim veseljem po več listih, akoravno je bila protilitijskemu škandalu komaj komar proti konju. Oj kodi to? Saj so dunajski in drugi nemški listi tako suhoparni zdaj, da bi se ta ocvirk bralecem prav prilegal.

A naši nemškutarji, čeravno očitno tega nočejo priznati, so zelo poparjeni, ker zdaj jamajo sprevidati, da je Vesteneck, njihov še precój močni steber in dete prihodnosti, zdaj si sam spodkopal tla in naredil pot iz dežele, kajti da bi vendar še ostal na svojem mestu, če se to po preiskavi potrdi, tega ne verjamejo njegovi največi prijatelji; kaj takega se ne

rodovom posebej, kateri naj si torej prizadevajo popraviti in dostaviti, česar se pogreša v tej cenjeni knjigi.

Da je omenjeno delo velike važnosti, vidi se vže iz tega, da so jeli Pypinovo istorijo slavjanskih literatur prelagati v razne jezike, da izvedó tudi tujci p. Nemci, Francozi itd., da Slovan gre na dan. Drugi del ruski stane 15 mark. V češčino je preložil I. del Antonin Kotík, založil Š máček v Pragi. Hvale vredni so možje, kateri pospešujejo in podpirajo také slovansko vedo, kakor na pr. Brockhaus v Lipskem, kateri je obrnil se tudi do Slovenske Matice v Ljubljano, da prevzame nekaj njenih knjig v razprodajo in je v pospeh slovanske književnosti letos jel izdajati „Anzeiger für slavische Literatur“ kateri bode izhajal za zdaj vsake kvatre ter naznanjal nove knjige o Slovaneh, ktere se bodo dobivale pri njem. Prvi kazatelj naznanja jih več iz ruske, poljske, česke, hrvaško-srbske itd. literature, in nekaj v neslovanskih p. nemških, laških, francoskih jezicah, ki pa razpravljajo slovanske stvari. Naj bi tudi marljivi doslej sploh prezirani Slovenci v teh javnih glasilih zasedli svoje pristojno mesto!

J. M.

godi v nobeni postavni državi, tako žaliti pravno čutje ljudstva si menda vendar nobena vlada v Avstriji ne upa, ni treba, da je ravno Tasff-jeva. Vse toraj zdaj željno pričakuje od deželne vlade kranjske rešitve pritožbe litij. županstva, in pa stroge preiskave, da se krivi kaznujejo, če so to zaslužili, strogo po postavi.

Vrhnika 8. sveč. Na sv. Štefana večer imela je naša čitalnica občni zbor, pri katerem se je volil nov odbor. Enoglasno bil je zvoljen g. Josip Lenarčič za predsednika, v odbor pa so voljeni gospodje, od katerih je znano, da imajo srce za blagor naroda. Tudi je bilo sklenjeno za čitalnico v najem vzeti v g. Kotnikovi hiši posebno sobo za toliko časa, dokler g. Kotnik velike dvorane za čitalnico primerno ne pripravi, kar se bo gotovo v spomladu zgodilo. Pri tej priložnosti se je tudi želja izrekla, naj društvo življenje tudi očitno s tem pokaže, da priredi v dolgem predpustnem času kako veselico, in odboru se je naročilo, naj marljivo za to skrbi. Odbor je to reč resno v roke vzel in priredil 6 sveč. v g. Kotnikovi dvorani veselico s prav zanimivim programom. Velika dvorana bila je lično ozaljšana; kinčali so jo pomenljivi napisi, izmed katerih je gotovo vsakemu najbolj dopadel lepi napis na čelu dvorane: „Sveto služimo sveti domovini!“ Krog 8. ure zbralo se je bilo nad 60 gostov udov in neudov in gotovo bi jih bilo še mnogo prišlo iz Borovnice in Logatca, ko bi jih slabo vreme — snežilo je namreč — ne bilo ostrašilo. Vse točke programa so se dobro vršile. Najprej pozdravi g. predsednik zbrano občinstvo povdarjaje, da ga silno veseli viditi v kljub slabemu vremenu toliko gostov, ktere je gotovo le ljubezen do naroda v to dvorano pripeljala.

Dobrokljci sledili so govoru. Potem se je začelo petje in sicer, a) Želje Slavjana, b) Sirota, c) Jadransko morje. Vrhniški pevski zbor je svojo nalogo dobro rešil, posebno je vsem dopadla zadnja pesem „Jadransko morje“, kateri je tudi sledilo glasno odobravanje od strani občinstva. Gg. pevci so pokazali, da imajo veliko veselja in zmožnosti za petje. Le tako marljivo naprej! Sledil je čveterospev „V sladkih sanjah“, pri katerem sta sodelovala tudi dva gospoda iz Borovnice. Slava jama! Namesto čveterospeva „Slaba sveča je brlela“, pel je g. predsednik samospev, spremljevan z glasovirjem, in se s svojim lepim, čistim glasom zopet pokazal izurjenega pevca. Vsak je pa gotovo vesel in zadovoljen zapustil dvorano z željo, naj bi čitalnica še večkrat tako primerno veselico priredila.

Iz Celja, 15. febr. (Celjska posojilnica.) Vstanovila se je tukaj 13. febr. posojilnica, ktera ima ta namen, da svojim družbenikom nagloma pomaga v denarni sili. Preden se dobi denar iz hranilnice, preteče mnogo, mnogo časa, in stroški so grozno visoki. Udje naše zadruga plačajo na glavne delnice po 100 gl., na malo delnice 10 gl. S tem se zavežejo ob enem, da če bi prišel čez posojilnico denarni polom, v največ-dnejšem slučaju vplačajo še enkrat toliko. Kdor je toraj vzel en delež z 10 gl., vplača v takem slučaju še 10 gl. Izposojeval se bo denar proti osebnemu kreditu samo le družbenikom proti 7%. Zamore se pa v posojilnico vlagati tudi denar kakor v hranilnico, in za te vloge se bo dajalo 5%. Hranilnica plačuje le 4 1/2%.

Predsedništvo obstoji iz sledečih gospodov: Mahajlo Vošnjak, inženir in hišni posestnik; ravnatelj; France Kapus, trgovec in hišni po-

sestnik; blagajnik; France Janež, trgovec in hišni posestnik; kontrolor; dr. Josip Serbec, odvetnik in Jožef Žičkar, mestni kaplan, sta odbornika.

Nadzorništvo pa obstoji iz sledečih 6 gospodov: Dr. Štefan Kočevar, ces. svetovalec; France Kameroner, hišni posestnik; dr. Ipavc, zdravnik v Št. Jurji; dr. Filipič, koncipijent; Škaberne, mesar, in Ivan Krušič, c. kr. gimn. profesor. V 3 do 4 tednih začne svoje delovanje. — Takim posojilnicam je jako vgodna nova, še le od zdajšnje večine državnega zbora sklenjena postava, ker so vsega davka proste, če nimajo več letnega dobička kakor 300 gl.

Enako posojilno zadrugo vstanovljajo veljavni možje tudi v bližnjem Žalskem trgu. Naj bi bili obedve, celjska in Žalska posojilnica, v krepko podporo slovenskim rojakom!

Z Dunaja, 15. februarija. (Levičarji se srdé in kujsjo. — Iz državnega zbora. — Iz Hohenwartovega kluba.) Najvažnejši politični dogodek je izhod liberalcev iz jezikovega odseka, ki ima pretresati Herbstov in Wurmbrandov predlog o nemščini kot državnem jeziku. Dr. Rieger je namreč sinoči v odsekovi seji rekel, da je Herbst samo zato stavil svoj predlog, da bode imel priliko lepo govoriti, in da je ta nasvet le nekak obesilnik za lepe govore liberalcev, ki bolestno javkajo, da bi jih čuli tudi unkraj deželnih mej. To pa je Herbstu in tovarišem silno razburilo. Upili so, da jim Rieger, ki je sam nekdanj v Moskovi javkal, očita veleizdajo in toraj ne morejo več z njim delovati v enem odseku. Načelnik Groholski je sicer rekel, da je on izrek „deželne meje“ umel le o mejah českih, in da zato govornika ni pokaral, vendar pa to razžaljenemu Herbstu in tovarišem njegovim ni zadostovalo, ampak vzdignili so se in zapustili zbornico, žugaje, da se pri takih razmerah ne morejo več vdeleževati odsekovih sej. Odseku je to pač vse eno; on nima nobenega vzroka še naprej pretresati predlogov, stavljenih od liberalcev ter ju bode mirno pokopal, ako ju liberalci ne bodo več zagovarjali. V nekem listu danes levičarji celó žugajo, da bodo tudi iz državnega zbora izstopili. Pa tudi s tem bi le raka v vodo vrgli, ker bi pri novih volitvah zgubili mnogo sedežev ter s tem pripomogli še bolj k vtrditvi avtonomistične desnice. Zato pa omenjeni list k dotični novici pristavlja opazko, da bi bilo kaj takega jako obžalovati.

Sicer pa liberalci čedalje bolj kažejo, da jim za družega ni mar kakor za zgubljeno gospodstvo. To se je zopet prav očitno pokazalo v današnji seji državnega zbora. Précej v začetku je namreč širokoustni izdajatelj „Deutsche Zeitung“, poslanec Reschauer vlado vprašal, kako da se je drznila prepovedati shod nemških študentov pesniku Lessing-u na čast in popevanje nemške pesni? Ko bi ljudje vedeli, kaj se je nekdanj pod njihovo vlado godilo v slovanskih deželah, kjer se je prepovedovalo celo klicati „živijo Slovenci“ itd., bi pač lepo tiho molčali in ne upili, da se nemštvo zatira.

Ko se je potem neki nasvet o premembi volilnega reda na Gališkem izročil legitimacijskemu odseku, pričela se je jako dolga in burna obravnava o glavni svoti zemljišnega davka, ki bi se bila imela po nasvetu Lienbacherja izročiti davkarskemu odseku. Ta predlog ima, kakor sem zadnjič obširneje razložil, velika polajšanja za davkoplačevalce. Liberalci so sprevideli, da ne bodo mogli več ljudstva nekterih dežel hujskati, češ, da jim hoče vlada naložiti previsok zemljišni davek, in da zlasti nekterim izmed njih ne bode moč goče glasovati zoper ta predlog zlasti iz tistih

dežel ne, katerim se bode zemljišni davek vsled nove vcenitve zdatno zmanjšal. kskor na Češkem in na Kranjskem. V dotični klubovi obravnavi je neki nemški poslanec res odkritosrčno svojim liberalnim tovarišem rekel, da ne bode mogel glasovati zoper omenjeni vladini predlog, ker bi sicer njegovi volilci ne postali deležni dobrot, ki jih jim vlada ponuja. Kaj toraj ti modrijani storé? Da bi reč zavlekli, začeli so javkati, da vlada nič ne gleda na jetično državno mošujo, ker hoče kmečkim prebivalcem precej davka odpustiti, in jud Neuwirth je danes pri prvem branji v imenu svojih tovarišev nasvetoval, naj se ta vladini predlog ne izroči nobenemu odseku, ampak naj se odstavi z dnevnega reda, dokler vlada zbornici ne predloži obširnega poročila ter ne navede vzrokov, zakaj da zahteva ravno 37½ milj. gold. zemljišnega davka? V svoji judovski nesramnosti je prav surovo napadal tudi denarnega ministra, češ, da je samo minister za Galicijo, pa Dunajevski ga je krepko zavrnil rekši, da mu njegov posel ne naklada dolžnosti biti krivičnemu proti svoji rojstni deželi. Tudi Lienbacher mu je prav debele drobil pod nos ter dokazoval, da se po opravljenem redu vladini predlogi ne morejo v prvem branji zavreči, ampak da se morajo izročiti kakemu odseku v pretres. Oglasil se je še P l e n e r, ki je čenčal o centralni komisiji in o pravici državnega zbora zvedeti, kaj je ona sklenila, pa G r o k o l s k i je njegove zvijače razkril. Tudi Schönerer se je moral oglasiti, da je par zarobljenih zabrusil in naposled nasvetoval, naj se vladini predlog izroči posebnemu odseku 36 udov, ki naj se pa ne voli iz cele zbornice, ampak po oddelkih, češ, da so volitve iz cele zbornice enostranske in krivične. Dokler so imeli liberalci večino, te volitve se ve da niso bile enostranske in bi ne bile tudi zdaj, ko bi hoteli desničarji levičarjem prepuščati vsaj polovico kandidatov ali pa morebiti še več. Pri ustmenem glasovanju je bil Neuwirthov predlog s 157 glasovi proti 137 zavržen, ravno tako Schönererjev, Lienbacherjev pa sprejet. Na desnici je mnogo poslancev manjkalo, in Bärenfeind je glasoval z levičarji strahu pred svojimi volilci; Tirolci pa, ravno tako drugi konservativni nemški poslanci so glasovali soglasno za Lienbacherjev nasvet.

Poslanec Giovanelli je povedal vzroke, zakaj to storé, ter ob enem zbornici naznanil, da je predložil poseben nasvet, kako bi se dalo pomagati deželam, ki so z zemljišnim davkom preobložene. Levičarji so pa tudi vsi soglasno glasovali; strankarstvo je bilo močnejše kot korist dežele in volilcev, ki jih zastopajo. Ali kdo bo mogel reči, da je baron Taufferer delal v koristi velikih posestnikov kranjskih, ko je glasoval, da naj se odloži vladini predlog, kateri posestnikom obeta veliko polajšanja? Pa naj se to ž njim sami pogovoré, nam je pač vse eno, kaj naši liberalci o svojih poslancih mislijo.

Vladini predlog o premembi žganjarskega davka se je izročil davkarskemu odseku, poročilo kontrolne komisije državnih dolgov pa budgetnemu odseku. Namesto bolnega Martusieviča bil je v odsek za vravnanje kongruie izvoljen dr. Chelmecky, potem pa se je v tretjem branji sprejela postava o koleku igralnih kvart.

Okoli ¼2 ure pričela se je nadaljava o šolskem predlogu, za kterega je prvi govoril Čeh Adamek. Reč danes gotovo ne bo še rešena, ker ima razun njega in g. poročevalca

govoriti še 24 govornikov. To pa ni res, kar so trdili liberalni listi, da se desnica boji sklepa te obravnave, ker želi, da naj govoré Oberndorfer, Bärenfeind, Ruf in Zehetmayer. Ako bi bilo treba, bi se jim že drugi govorniki umaknili. Desnica je bila k današnji seji marveč zavoljo zemljišnega davka poklicala vse svoje poslance in glasovanje o tej zadevi je pokazalo, da je bilo to potrebno.

Naj konečno še omenim, da je Hohenwartov klub v soboto pretresal Neumajerjev predlog zoper razkosovanje zemljiš, ter izvolil poseben odsek 5 udov, ki bode imel to reč pretresati in klubu staviti svoje nasvete. V ta odsek so bili izvoljeni gospodje dr. Poklukar, Neumajer, Moser, Karlon in Graf. „N. fr. Presse“ se čudi, da se še ni izročil nasvet o borznem davku. Naj judovska tetka nekoliko potrpi, morda bo dotični predlog prišel na dnevni red še prej, ko bo njej in njenim judovskim pajdašem ljubo.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. februarja.

(Ljudski shod) bode v nedeljo 20. t. m. na sv. Petra cesti št. 47 v vrtnem salonu gostilnice „Bierhalle“, s sledečim programom:

1. Lokalne zadeve, a) resolucija do ljubljanskega mestnega zbora zaradi zidanja tržne lope (markthalle); b) o premostenji cesarskega grabna (Gruberjevega kanala); c) o zidanji normalne kosarne.

2. O posušenju ljubljanskega močvirja, resolucija naj se sklene do slavne viade, da se delo nemudoma praktično prične, in v to porabijo kaznjenci.

3. Razgovor, kdo zadržuje blagostanje obrtnikov. Pričetek shoda ob 3. popoldne. Podpisani so na vabilu gospodje Josp Regali, Franc Bučar, Ig. Stupica, Franc Zajec, Franc Železnikar, Franc Sturm, in Franc Kordelič.

(O Vesteneckovem škandalu) se je izrazil nek narodjak tako: „Nemškutarjem se je zvon že pri zadnjih volitvah ubil, samo kembelj so še imeli; zdaj jim je pa še kembelj doli padel, ko je Vesteneck ta škandal naredil.“

Naznanilo.

Tiste gosp. ude družbe sv. Mohora, ki svoje letnine 1 glid. za leto 1881 pri prejemu zadnjih knjig še niso odrajtali, vljudno prosim, da blagovolijo to letnino pri podpisnem plačati vsaj do 26. februarja. Ravno dotlej naj tudi farni poverjeniki dekanije ljubljanske pošljejo imenike in letne zneske svojih udov.

V Ljubljani 14. februarja 1881.

Karl Klun,

duhovnik in dekanijski poverjenik, pred škofijo št. 14, 1. nadstropje.

Razne reči.

— Iz Celja. Nemila smrt nam je pretečene tedne pobrala 4 župnike. Pri Kapelsh poleg Radgone umrl je g. Rubin; pri sv. Pavlu pri Priboldu g. Feichtinger, v Št. Lenartu nad Laškim trgov g. Jug in v Artičah pri Brežicah g. Sevšek. Bili so že vsi priletni gospodje, marljivi delalci v Gospodovem vinogradu. Blagujim spomin!

— Čitalnična podružnica v Gorici napravi v negeljo dne 20. febr. ob 7. uri zvečer v čitalničnih prostorih veselico s tem programom: 1. Pozdrav gospodarnika. 2. Petje „Jaz sem Slovan“. 3. Deklamacija: „Zgubljeni raj“. 4. Petje „Domovina mili kraj“. 5. Šaljivi dvogovor. 6. Petje „Triglav“. 7. Tombola z

dvema dobitkoma. 8. Petje Kocijančičev „Venc.“ — Svira vojaška godba. — Pri petji bodo sodelovali Šempetersk, Solkanski in Gorški pevci. — Vstop je dovoljen samo društvenikom podružnice, čitalnice in družih narodnih društev in je brezplačen.

— Zabavnik: „Alte und neue Welt“ je izšel že 9. snopič, ki obsega sledeče čanke: Der Reiter und der Bodensee. — Der Schatten des Landgrafen. — Geschichtliche Novelle v. Herrn Hirschfeld — Katholische Zeitgenossen. Abt. Bonifatius Wimmer. — Der St. Gotthard. — Die Hausapotheke. — Der Schatzgräber. Humoreske v. W. Koch. — Die Herzensstille — Die Harmonie der Natur (der Sternenhimmel). — Gerettet aus dem tiefen Fall. Eine Spanische Dorfgeschichte. — Allerlei: Gewächse Stiefel — Etymologisches. — Der Schaffertanz. — Vertrauliche Correspondenz. Podobne pa so sledeče: Der Reiter v. der Bodensee. Abt. Bonifatius Wimmer. An der Post zu Andermatt. Heidelbeere. Hufattich. Initiale M. Nebelfleck in grossen Orion Sonnenfinsterniss (18. Aug. 1868, Sonnenfleck (30. Juli 1869.) Bahn eines Kometen, Der Schaffertanz in München. In grosser Gala. Ob enem vabimo vljudno na naročevanje tega zanimivega zabavnika, ki izhaja na leto v 24 snopičih po 15 kr. (po pošti 20 kr.) ter je primeroma naj cenejši in za vsako rodbino. Dozdaj izšle snopiče še lahko vsem novim naročnikom dapošlje Katol. bukvarna.

— Zmrznila. Pretečeni torek je bil s menj v Metliki, in neka žena je šla iz Kuničan, župnije svetonedeljske v Granici, na svoj dom. Bilo je v noč in nekoliko snega je padlo, žena pa je pot zgrešila, utrujena obležala in zmrznila. V petek so jo po dolgem iskanji našli blizo Bojanje vasi pri Radovci.

Zahvala.

Podpisani izrekam v imenu tukajšnje revne šolske mladine priskrbo zahvalo vsem onim čestitim dobrotnikom, kateri so se pretečeno nedeljo zvečer tako obilno vdeležili tombole, ktere čisti ostanek je odmenil se revnim šolarjem.

Priskrba zahvala bodi tudi g. J. Janša-tu, po domače Železnaku, kateri je tej dobrotni veselici prostovoljno prepustil svoje zgornje prostore. Čast njegove kuhinji, ktera je vse navzoče občinstvo zadovoljila.

Dovje 15. februarja 1881.

Franjo P. Jeglič, učitelj.

Skoraj zastoj!

Ker je na kant prišla velika tovarna za britansko srebro, se bo zavolj velikih dolgov in splošnega izpraznenja prostorov vsa velikanska zaloga razprodala za 75 odstotkov pod ceno tedaj skoraj zastoj.

Cela mizna oprava iz britanskega srebra, ki je prej stala 29 gl., dobi se zdaj za 7 gl. 50 kr., ter se 25 let garantira, da bo bela ostala. (S temi 7 gl. 50 kr. je samo delo komaj na pol plačano.) In sicer se dobi:

- 6 miznih nožev iz britanskega srebra z angleško ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, težke in fine sorte,
- 6 težkih žlic iz britanskega srebra,
- 6 najljubnejih žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečna zajemalnica (velika žlica) iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnica za juho iz britanskega srebra,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih kozarec,
- 6 lepo izdelanih tac,
- 1 posoda za sladkor,
- 1 presejalnik za čaj

42 kosov.

Naroči se ali ali s poštnim povzajem, ali ipa da se denar naprej pošlje, pri nas:

Britaniasilber-Depot

C. Langer

Wien

II. obere Donastrasse 77.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.